

НАРЕДБА № 76 ОТ 26 СЕПТЕМВРИ 2012 Г. ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИЯТА "ГРАФИЧЕН ДИЗАЙНЕР"

В сила от 12.10.2012 г.

Издадена от Министерството на образованието, младежта и науката

Обн. ДВ. бр. 78 от 12 Октомври 2012г.

Раздел I. Общи положения

Чл. 1. С тази наредба се определя Държавното образователно изискване (ДОИ) за придобиването на квалификация по професията 213070 "Графичен дизайнер" от област на образование "Изкуства" и професионално направление 213 "Аудио-визуални изкуства и техники; производство на медийни продукти" съгласно Списъка на професиите за професионално образование и обучение по [чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение](#).

Чл. 2. Държавното образователно изискване за придобиването на квалификация по професията 213070 "Графичен дизайнер" съгласно [приложението](#) към тази наредба определя изискванията за придобиването на трета степен на професионална квалификация за специалността 2130701 "Графичен дизайн".

Чл. 3. Въз основа на ДОИ по [чл. 1](#) и рамковата програма по [чл. 10, ал. 3, т. 3 и 6 от Закона за професионалното образование и обучение](#) се разработват учебен план и учебни програми за обучението по специалността по [чл. 2](#).

Раздел II. Съдържание на държавното образователно изискване

Чл. 4. (1) С ДОИ по [чл. 1](#) се определят професионалните компетенции в края на обучението по професията, които гарантират на обучаемия възможност за упражняване на професията 213070 "Графичен дизайнер".

(2) Държавното образователно изискване за придобиването на квалификация по професията "Графичен дизайнер" определя общата, отрасловата и специфичната задължителна професионална подготовка за професията, както и задължителната чуждоезикова подготовка по професията и избираемата подготовка.

(3) Съдържанието на всеки вид задължителна професионална подготовка по ал. 2 включва:

1. необходимите професионални компетенции (знания, умения и професионално-личностни качества);

2. тематичните области, от които се формира съдържанието на учебните предмети/модули.

Чл. 5. С ДОИ по [чл. 1](#) се определят и входящото минимално образователно равнище, описанието на професията, целите на обучението, резултатите от ученето, изискванията към материалната база и изискванията към обучаващите.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 1. Учебните планове и учебните програми за обучение по професията, действащи към влизане в сила на тази наредба, се прилагат до разработване и утвърждаване на учебните планове по [чл. 3](#).

§ 2. Тази наредба се издава на основание [чл. 17, т. 3](#) във връзка с [чл. 16, т. 7 от Закона за народната просвета](#).

§ 3. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник".

Приложение към [чл. 2](#)

Държавно образователно изискване за придобиване на квалификация по професията "Графичен дизайнер"

Професионално направление:		
213	Аудио-визуални изкуства и техники; производство на медийни продукти	
Наименование на професията:		
213070	Графичен дизайнер	
Специалност:		Степен на професионална квалификация:
2130701	Графичен дизайн	Трета

1. Входни характеристики

1.1. Изисквания за входящо минимално образователно равнище за ученици и лица, навършили 16 години

За придобиване на трета степен на професионална класификация по професията "Графичен дизайнер" от Списъка на професиите за професионално

образование и обучение по [чл. 6, ал. 1 ЗПОО](#) (утвърден със Заповед № РД-09-413 от 12.05.2003 г. на министъра на образованието и науката, изм. и доп. със Заповед № РД-09-04 от 8.01.2004 г., Заповед № РД-09-34 от 22.01.2004 г., Заповед № РД-09-255 от 09.04.2004 г., Заповед № РД-09-274 от 18.02.2005 г., Заповед № РД-09-1690 от 29.09.2006 г., Заповед № РД-09-828 от 29.06.2007 г., Заповед № РД-09-1891 от 30.11.2007 г., Заповед № РД-09-298 от 19.02.2009 г., Заповед № РД-09-1803 от 29.10.2009 г., Заповед № РД-09-621 от 18.05.2010 г., Заповед № РД-09-1728 от 1.12.2010 г., Заповед № РД-09-748 от 13.06.2011 г., Заповед № РД-09-1805 от 9.12.2011 г. и Заповед № РД-09-638 от 23.05.2012 г.) входящото минимално образователно равнище е:

- за ученици - завършен седми клас при срок на обучение 5 години или завършено основно образование при срок на обучение 4 години (рамкова програма В);
- за лица, навършили 16 години - завършено средно образование или придобито право за явяване на държавни зрелостни изпити (рамкова програма Е).

1.2. Изисквания за входящо квалификационно равнище или професионален опит

При обучение по професията "Графичен дизайнер" на лица, придобили професионална квалификация или преминали професионално обучение по професии от професионални направления 213 "Аудио-визуални изкуства и техники; производство на медийни продукти", 211 "Изящни изкуства", 215 "Приложни изкуства и художествени занаяти" и др., общите за професиите професионални компетенции се зачитат и се организира надграждащо обучение. Съдържанието на обучението се определя след сравнение на компетенциите и резултатите от ученето, описани в Държавните образователни изисквания (ДОИ) за придобиване на квалификация по съответните професии.

2. Описание на професията

2.1. Трудови дейности, отговорности, личностни качества, особености на условията на труд, оборудване и инструменти, изисквания за упражняване на професията, определени в законови и подзаконови актове (здравословно състояние, правоспособност и др.)

Графичният дизайнер създава цялостно оформление на печатни, електронни и други продукти, като съчетава форми, цвят, шрифт и принципи на композиция за постигане на определено визуално въздействие върху потребителите на продукта. Съвместно с други специалисти той участва в създаването на книги, каталози, брошури, опаковки, реклами, интернет сайтове и мултимедийни продукти, като често резултатите от неговата работа определят и крайния успех на проекта.

Графичният дизайнер създава и обработва изображения, както и отделни елементи за тях, или ги трансформира от един формат в друг. Изработва печатни материали и ги подготвя за отпечатване/електронна публикация. Съставя каталози и рекламни материали, комбинирайки текст и изображения. Изгражда фирмен стил (лого, запазен знак, визитки, бланки, пликосе и папки). Дизайнерът участва в разработката на цялостна концепция и дизайн на интернет сайтове, което включва изработване на елементи за тях, избор на цветове, теми и шрифт, определяне разположението на текста и изображенията и др.

Изпълнението на всички тези дейности с необходимото качество и срокове изискват от графичния дизайнер да бъде организиран и отговорен, да има добри умения за комуникация и работа в динамична среда, да владее чужд език, да учи бързо и да притежава творчески и художествени способности, нестандартно мислене и креативност.

В професионален аспект дизайнерът трябва да владее различни специализирани компютърни програми за работа с растерна и векторна графика, чертане и анимация. Той трябва да познава различните технологии за печат и форматите за публикация на електронно съдържание, да умее да работи с различни видове и формати графични изображения. Способностите му да рисува и да знае въздействието на различните форми и цвят върху човешкото съзнание, познаването на различните шрифтове и техните особености, както и принципите за създаване на композиции са решаващи за неговата успешна професионална реализация.

Работното място на графичния дизайнер е оборудвано с компютърна конфигурация и редица помощни периферни устройства, като скенер, таблет (устройство за преобразуване от хартиен в електронен формат чрез рисуване със специален писец върху изображението), принтер. Дизайнерът може да работи във фирми от различни области на издателска дейност, реклама, уебдизайн, разработка на софтуер и др. Графичният дизайнер може да работи на трудов договор или като самонаето лице, което изисква от него познания в областта на предприемачеството.

2.2. Възможности за професионална реализация съгласно Националната класификация на професиите и длъжностите (НКПД-2011), утвърдена със Заповед № РД-01-931 от 27.12.2010 г. на министъра на труда и социалната политика, изм. и доп. със заповеди № РД-01-204 от 28.02.2011 г., РД-01-426 от 30.05.2011 г., РД-01-529 от 30.06.2011 г., РД-01-533 от 30.06.2011 г., РД-01-952 от 29.12.2011 г. и № РД-01-586 от 6.07.2012 г.

Придобилите трета степен на професионална квалификация по професията "Графичен дизайнер" могат да постъпват на работа на длъжности (професии) от единична група 2166 "Графични и мултимедийни дизайнери" от НКПД-2011, както и на други длъжности, допълнени при актуализиране на НКПД.

Те могат да работят във фирми и организации от различни сфери и с разнообразен предмет на дейност в областта на графичния дизайн.

3. Цели на обучението

3.1. Цели на обучението по общата задължителна професионална подготовка - единна за всички професионални направления

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- познава, спазва и прилага правилата за здравословни и безопасни условия на труд;
- умее да формулира проблеми, задава въпроси, прави отчет за извършената работа, установява и поддържа делови отношения;
- познава стопанското устройство на страната, разбира съществуващите икономически отношения, процеси и явления и прави изводи за факторите, които ги пораждат;
- познава трудовото законодателство, определящо неговия статут, права и задължения;
- ръководи и умее да работи в екип, като участва активно при разпределение на задачите, съдейства на членовете на екипа при изпълнението им и търси помощ от тях; носи отговорност;
- осъществява ефективни работни взаимоотношения с колегите си;
- съзнава необходимостта от повишаване на квалификацията и целенасочено планира участието си в различни форми за продължаващо професионално усъвършенстване;
- демонстрира творчески идеи, подходи и умения;

- умее да намира информация в интернет, работи със специализирани програмни продукти и продукти за създаване на документи;
- владее чужд език на ниво, позволяващо му да осъществява ефективна устна и писмена комуникация по професионални и други теми;
- спазва професионалната етика и има етично поведение.

3.2. Цели на обучението по отрасловата задължителна професионална подготовка - единна за всички професии от професионално направление "Аудио-визуални изкуства и техники; производство на медийни продукти"

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- характеризира различните видове печатни и електронни медии;
- умее да работи с различни видове периферни устройства - скенер, таблет, принтер;
- познава характеристиките и разпознава основните епохи и стилове в изобразителното изкуство;
- спазва последователността на етапите при създаване на дизайн на различни продукти;
- прилага изискванията и принципите за изграждане на композиция;
- познава въздействието на различните форми и цветове в графичния дизайн;
- анализира различни дизайнерски решения, като използва характерната терминология и изразни средства.

3.3. Цели на обучението по специфичната за професията "Графичен дизайнер" задължителна професионална подготовка

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- използва специализирани програмни продукти за обработка на изображения, подготовка за печат и др.;
- прилага различни техники при създаване и обработка на графични изображения;
- познава технологиите за печат и видовете хартия;
- извършва предпечатна подготовка на книги, каталози, брошури и др.;
- оформя дизайна на печатни и електронни материали (книги, брошури, реклами и др.);
- оформя дизайна на интернет приложения, избира подходящи цветови схеми и шрифтове;
- структурира и организира текстова информация и графични изображения в интернет сайт.

4. Резултати от ученето

Компетенции	Резултати от ученето
	Обучаваният трябва да:
Общи за професията "Графичен дизайнер"	
1. Спазва изискванията за здравословни и безопасни условия на труд	1.1. Знае и прилага правилата за здравословни и безопасни условия на труд
	1.2. Знае и прилага правилата за пожарна и аварийна безопасност
	1.3. Познава различните видове компютърна техника, вредните въздействия на различните

	<p>устройства и правилата за безопасна работа с тях</p> <p>1.4. Оказва първа помощ при възникване на инцидент</p> <p>1.5. Реагира адекватно при инциденти на работното място</p> <p>1.6. Познава и спазва изискванията за опазване на околната среда</p>
2. Спазва изискванията на трудовото законодателство	<p>2.1. Познава изискванията на Кодекса на труда по отношение на трудовата дисциплина, спазването на работното време, задължителните почивки, отпуските</p> <p>2.2. Познава видовете договори за полагане на труд, формите на заплащане, правата и задълженията си</p> <p>2.3. Описва структурата на различните видове фирми и организации</p> <p>2.4. Описва структурата, съдържанието и различните видове трудови договори, заявления за отпуски, постъпване и напускане на работа</p> <p>2.5. Осъществява конструктивна комуникация в работния екип</p>
3. Използва устройствата и програмите от дадена компютърна система	<p>3.1. Изготвя различни видове документи, свързани с професионалната дейност</p> <p>3.2. Намира необходимата документация, спецификации и стандарти в интернет</p> <p>3.3. Използва различните периферни устройства в дадена компютърна система - принтер, скенер и др., при изпълнение на съответните задачи</p> <p>3.4. Работи със специфичен за графичния дизайнер софтуер</p> <p>3.5. Използва различни комуникационни средства за обмен на съобщения и файлове с членовете на работния екип</p>
4. Познава основите на графичния дизайн	<p>4.1. Описва в исторически план основните етапи в развитието на графичния дизайн на видове продукти</p> <p>4.2. Описва характеристиките и особеностите на файловете формати и видовете графика, използвани в графичния дизайн</p> <p>4.3. Знае принципите и техниките за постигане на определено визуално въздействие чрез съчетаване на форми, цветове и шрифтове</p> <p>4.4. Познава възможностите на растерната и векторната графика при изпълнение на конкретни дизайнерски задачи</p>

	4.5. Знае характеристиките на различни файлови формати при работа с графични изображения и електронни публикации
Специфични за специалност 2130701 "Графичен дизайн"	
5. Създава дизайн на мултимедийни продукти	5.1. Умее да рисува различни елементи и обекти за създаване на графични изображения
	5.2. Преобразува рисувани изображения в електронен формат със скенер или таблет
	5.3. Умее да създава изображения чрез комбиниране на обекти от други изображения
	5.4. Прилага графични ефекти върху отделни елементи или цели изображения
	5.5. Умее да преобразува изображения от векторен в растерен формат и обратно
	5.6. Трансформира графични изображения в подходящ за крайния продукт формат
	5.7. Използва компютърни програми за създаване на анимирани изображения
6. Създава различни видове печатни и електронни публикации	6.1. Описва характеристиките на основните технологии и видовете хартия, използвани в печата
	6.2. Познава етапите при създаване на печатни и електронни публикации
	6.3. Знае основните цветови модели, използвани в печатни и електронни публикации
	6.4. Комбинира текст и изображения при създаване на печатни и електронни публикации
	6.5. Извършва предпечатна подготовка на книги, брошури, каталози и др.
	6.6. Знае основните видове и особености на форматите за електронни публикации
	6.7. Публикува съдържание в интернет в различни формати
	6.8. Знае техниките за защита на електронни публикации
7. Създава рекламни материали	7.1. Описва особеностите на дизайна на печатни и електронни рекламни материали
	7.2. Използва различни форми, цветове и шрифт при изработка на рекламни материали или елементи за тях
	7.3. Спазва принципите за постигане на определено визуално въздействие при изработка на статични и анимирани рекламни изображения
	7.4. Умее да изработва отделните елементи на фирмения стил (бланка, визитка, лого и др.) с програми за графичен дизайн
8. Създава дизайн на интернет сайт	8.1. Разработва концепция за дизайна на

	интернет сайт
	8.2. Извършва подбор на подходящи цветове и шрифт според целите и предназначението на сайта
	8.3. Изработва графичните елементи от съдържанието на страниците
	8.4. Комбинира текст и изображения за постигане на определен външен вид
	8.5. Форматира съдържанието на интернет страници

5. Изисквания към материалната база

5.1. Учебен кабинет

Учебният кабинет трябва да разполага с работно място за преподавателя и самостоятелни работни места за всеки обучаван, учебна дъска и шкафове, принтер, скенер, устройство за работа с оптични дискове. Всички работни места трябва да са оборудвани с компютърни бюра и столове. Компютърните конфигурации (за всяко работно място) трябва да са свързани в локална мрежа, да имат връзка с интернет.

Необходимият специализиран софтуер включва:

- програми за работа с растерна и векторна графика;
- програми за предпечатна подготовка;
- програми за анимация;
- текстови редактор.

Практическото обучение по специалността не изисква специално оборудван кабинет и може да се провежда в учебния кабинет по теория на специалността.

6. Изисквания към обучаващите

Право да преподават теория и практика по професията "Графичен дизайнер" - трета степен на професионална квалификация, имат лица с образователно-квалификационна степен "магистър" или "бакалавър" от професионални направления "Теория на изкуствата", "Обществени комуникации и информационни науки", "Изобразително изкуство" и др. от [Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления](#), приет с ПМС № 125 от 2002 г. (обн., ДВ, бр. 64 от 2002 г., посл. изм. и доп., бр. 94 от 2005 г.) със специалност, съответстваща на учебния предмет, който преподават.

Препоръчително е на всеки три години обучаващите да преминават курс за актуализиране на професионалните знания и умения.